

der have indgaaet borgerligt Ægteskab i Kjøbenhavn. Det Punkt have vi under de foregaaende Forhandlinger berørt, men det synes nu, som man helt har glemt, at der her er et Spørgsmaal, som virkelig er blevet brændende, og som er af overordentlig skæbnesvanger Betydning for Folkekirken Fremtid, i hvert Fald her i Hovedstaden. Det er jo bekendt, at i alt Fald en Del af Hovedstadens Præster indbyrdes have gjort den Aftale, at de, for at gøre Folk opmærksomme paa, hvad det betyder at melde sig ud af Folkekirken, og for — om man vil — at tvinge dem til at tage kirkelig Vielse, ikke ville begrave nogen Person, som har faaet borgerlig Vielse, og som derfor har meldt sig ud af Folkekirken. Det er noget, Præsterne juridisk ere berettigede til; de have ingen Forpligtelse til at betjene Folk, der ikke juridisk høre til Folkekirken. Men det er efter min Mening kirkelig set ganske uforsvarligt. Om det kan være rigtigt at stille sig saaledes over for dem, der ere i Modsætning til Kirken, er en Sag for sig, men at stille sig saaledes over for dem, som uden at være i Modsætning til Folkekirken af den Slags Grunde, jeg for lidt siden omtalte, have taget borgerligt Ægteskab, at straffe dem ved at nægte at give dem kirkelig Begravelse, er efter min Mening kirkelig uforsvarligt. Man nægter dem ikke kirkelig Begravelse, fordi de have ladet haant om Sakramenterne, men fordi de ikke have brudt sig om den kirkelige Vielse. Dette er at stille Vielsen over Herrens Sakramenter, og det er, saa vidt jeg kan se, fuldstændig uforsvarligt. Men Faktum er, at saaledes sker det nu i Kjøbenhavn. Præsterne have gjort dette, og de have derved fremkaldt en Bevægelse for borgerlig Begravelse, som vi alle have været Vidne til, og som er blevet et glimrende Agitationsmiddel i Hænderne paa dem, der ville have Folkekirken omstyrtet, og som ville vise, hvor tyrannisk Præsterne optræde over for Folk. De have ved denne Lejlighed faaet Vaaben i Hænde, som de ellers aldrig vilde have faaet, og hvis man ikke faar en Løsning af dette Spørgsmaal, vil denne Bevægelse for borgerlige Begravelser vinde stor Tilslutning. De foregaa med fuld Musik og med en Højtidelighed, der for mange kommer til langt at overgaa den Højtidelighed, der vilde være ved Fattigfolks kirkelige Begravelse. Det vil blive en overordentlig skæbnesvanger Sag for Folkekirken i Hovedstaden. Det er et Punkt, man ikke maa glemme, men som vi maa se at faa en Løsning paa. Jeg kan ikke

se, man kan komme anden Vej end at løse Forbindelsen mellem det borgerlige og det kirkelige, enten paa den her foreslaaede Maade eller ogsaa paa en anden nem og fremkommelig Maade. Jeg tror, at det ærede Medlem for Middelfart (Lohmann), der mente, at der slet ikke var noget Livets Krav i dette Tilfælde, vil, naar han tænker lidt over Sagen, komme til at erkende, at der ikke alene med Hensyn til Spørgsmaalet om fraskilt Vielse er for mange af Præsterne et Livets Krav, men ogsaa med Hensyn til Bevægelsen her i Kjøbenhavn og de Vanskeligheder, her ere skabte, er et Livets Krav paa at faa en tilfredsstillende Løsning af denne Sag. Det kom ogsaa frem, at man frygtede for, at naar der i visse Tilfælde ikke blev en saa højtidelig Form som ved de borgerlige Ægteskaber hos Præsten eller hos Herredsfogeden efter Loven af 1851, saa skulde Ægteskabets Holdbarhed anfægtes derved. Jeg tror, det er en fuldstændig Misforstaaelse. Det, der gør et Ægteskab holdbart, er Ægtefællernes gensidige Forhold til hinanden, deres Opfattelse af Ægteskabet og deres Forpligtelse over for hinanden. Om Indvielsen er foregaaet paa den ene eller den anden Maade, tror jeg i Virkeligheden har overordentlig lidt at betyde med Hensyn til Ægteskabets Holdbarhed. Vi se jo nu, da vi have kirkelig Indvielse for de fleste Ægteskaber, at der ikke desto mindre gaar ligesom en Bølge gennem Folket — baade her og i Norge — hvorved Skilsmisse er kommen paa Mode. I visse Kredse hører den næsten til Dagens Orden. Der hjælpe altsaa ikke de højtidelige Taler, der ere holdte, eller de Cereemonier, der ere foregaaede ved Indstiftelse af Ægteskaber hos Præsten eller Herredsfogeden. Naar der først er kommet en slap Opfattelse ind i Befolkningen eller i enkelte Samfundskredse af dette Forhold, er det vistnok det, der bliver det afgørende, og ikke de Ord, der ere faldne ved Indstiftelsen af Ægteskabet eller ved de Cereemonier, der ere foregaaede. I øvrigt skal jeg sige, at hvad det angaar, at det, der nu her foreslaas, skulde give Tidsspilde, forøget Ulejlighed og forøget Bekostning for Befolkningen, da er det de rene Spøgelser, man fremmaner. Det at tilvejebringe de fornødne Attester og hente dem igen hos Præsten skal jo ogsaa foregaa nu, og mere Tid vil der ikke behøves for Fremtiden, ikke heller mere Ulejlighed. Hvad Bekostningen angaar, hører jeg til dem, der mene, at man godt maatte kunne slette, hvad der staar i Forslaget. Det